

Partij Souburg-Ritthem

Verkiezingsprogramma 2022-2026

Allemaal anders, samen sterk

Inhoud

Inleiding	2
Terugblik	2
Oost- en West-Souburg	4
Ritthem	5
Groot Abeele.....	6
Vlissingen	7
Op weg naar 2026	7
Economie	7
Onderwijs.....	9
Wonen	10
Zorg	10
Openbare orde en veiligheid.....	12
Milieu	12
Klimaat.....	13
Cultuur	13
Sport	14
Toerisme en recreatie	14
(Overige) standpunten	15
Wensenlijstje.....	15
Tot slot.....	15

Inleiding

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van Partij Souburg-Ritthem. Bij de verkiezingen van 2018 werden wij dankzij u de grootste partij. Adel verplicht, dat is dan ook de reden waarom wij als Partij Souburg-Ritthem onze plek in het gemeentebestuur zeer serieus nemen. Bij de komende verkiezingen in 2022 nemen wij al ruim tien jaar deel aan het College van burgemeester en wethouders. Ons werk is nog niet af. Aandacht voor onze dorpen blijft noodzakelijk. Dat is ook de reden van ons bestaan als partij. U als kiezer waardeert dat en wij op onze beurt zetten ons in om het geluid van Oost- en West-Souburg, Groot-Abeele en Ritthem een duidelijke stem te geven. Voor ons als Partij Souburg-Ritthem is het behouden van onze eigenheid in het grotere geheel van de gemeente Vlissingen onze drijfveer. Hier past ook een opmerking speciaal voor inwoners die zich afvragen of Partij Souburg-Ritthem er ook voor hen is wanneer je bijvoorbeeld aan de Nieuwe Vlissingeweg woont of in Tuindorp of Claverveld. Natuurlijk zijn wij er dan ook voor u, dat is voor ons vanzelfsprekend.

Terugblik

De afgelopen vier jaar zijn er stappen gezet om te komen tot de realisatie van twee nieuwe scholen in Souburg. Inmiddels krijgen de kinderen nu les in hun tijdelijke. De aanbesteding van de nieuwbouw van de scholen is inmiddels gegund en dat betekent dat er gebouwd gaat worden! Voor ons als Partij Souburg-Ritthem was het vanzelfsprekend dat er in deze periode daadwerkelijk stappen moesten worden gezet. Dat was voor ons tijdens de coalitieonderhandelingen een thema dat eigenlijk niet onderhandelbaar was. In onze ogen is dit een voorbeeld van een veel te lang lopend vraagstuk. Wij zijn blij dat de kinderen binnenkort in hun nieuwe scholen hun lessen kunnen volgen. Wij vinden het belangrijk dat alle kinderen hun school op een veilige manier kunnen bereiken. Partij Souburg-Ritthem wil kinderen zo veel mogelijk stimuleren om op de fiets naar school te komen. Fietsen is gezond en goedkoop, bovendien is het een milieuvriendelijk vervoermiddel. Samen fietsen is daarnaast ook nog eens goed voor de sociale ontwikkeling van kinderen.

De financiële situatie van de gemeente is nog altijd niet sterk. Vooral de kosten voor het sociaal domein: werk- en inkomen, WMO en jeugdhulp zijn hoog. Reden voor Partij Souburg-Ritthem om zich nadrukkelijk te houden aan de afspraken met het Rijk: saneren van onze schuldenpositie en het bouwen aan een toekomstbestendige ondersteuningsinfrastructuur voor onze inwoners. Dat laatste houdt in dat u als inwoner bij de gemeente terecht kunt als u echt hulp nodig heeft. Gelukkig werpt ons financieel beleid zijn vruchten af, reden waarom we na een periode van acht jaar saneren nu ook weer voorzichtig kunnen gaan opbouwen.

Een bijzondere gebeurtenis betrof het besluit van het kabinet om de mariniers niet naar Zeeland te verplaatsten. Een klap in het gezicht van de Zeeuwen en van ons in het bijzonder. Achter onze rug om was er gezocht naar een alternatieve locatie voor de bouw van de kazerne. Het beeld van een kabinet dat vindt dat de nationale, provinciale en gemeentelijke overheden moeten samenwerken 'als één overheid' werd te grabbel gegooid door deze manier van handelen.

Van een betrouwbare Rijksoverheid was in onze ogen geen sprake. De weg naar herstel van dat vertrouwen is weliswaar ingeslagen door het vaststellen van het compensatiepakket “Wind in de zeilen”, maar het is nog broos. Herstel van vertrouwen begint met bouwen, niet per se het stapelen van stenen, maar wel het uitvoeren van dat wat is afgesproken.

Een andere, al jarenlang slepende kwestie, betrof het Nollebos/Westduinpark. In 2021 werd het streefbeeld vastgesteld door de gemeenteraad. Ons amendement heeft bijgedragen aan het scheppen van helderheid voor zowel de gebruikers als de ondernemers van het Nollebos.

De coronapandemie heeft natuurlijk grote invloed gehad op ons als inwoners. Niet meer bij elkaar mogen komen, niet meer mogen reizen, heeft invloed (gehad) op ons sociale leven. Een periode die wij nu hopelijk achter ons kunnen laten. Aan de ene kant heeft het laten zien hoe kwetsbaar wij eigenlijk zijn, aan de andere kant gelukkig ook hoe veerkrachtig wij als maatschappij zijn. De effecten op onze ondernemers zijn divers, van zwaar getroffen tot zij die juist van de nood een deugd wisten te maken. Een compliment aan Orionis voor het razendsnel uitwerken van de steunpakketten is op z'n plaats.

Tot slot van deze korte terugblik even over u als inwoner. U weet ons gelukkig goed te vinden. Onze fractieleden worden veelvuldig benaderd over zaken die in Groot-Abeele, Ritthem, Oost- en West-Souburg en Vlissingen spelen. Dat vinden wij fijn. Veel van die zaken gaan over ‘klein leed’, maar wij beseffen als geen ander dat dat hetgeen is wat u als inwoner raakt. Van overlast tot verkeersproblematiek, het is van invloed op uw woonplezier. Wij hebben geconstateerd dat het aantal vragen van ondernemers en bewoners aan de gemeente aanzienlijk toegenomen is. Wij zijn ons ervan bewust dat er niet altijd voldoende capaciteit was/is om iedereen direct te woord te staan. Daarmee wordt de afstand, tussen enerzijds de ondernemers en burgers en anderzijds de gemeente, steeds groter. Partij Souburg-Ritthem is van mening dat heldere, laagdrempelige informatievoorziening aan de bewoners en ondernemers een belangrijk aandachtspunt is. Goede communicatie kan veel misverstanden voorkomen. Partij Souburg-Ritthem werkt vaak eerst achter de schermen aan een oplossing. Dit doen wij bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de ambtenaren van onze gemeente, de wethouders en indien nodig onze burgemeester. Daar waar een oplossing te lang op zich laat wachten stellen wij natuurlijk vragen in de gemeenteraad.

Oost- en West-Souburg

Uit onderzoek (burgerpeiling uitgevoerd door Het PON in 2019) weten we dat u als inwoner meer dan gemiddeld tevreden bent over uw woonomgeving. Dat is mooi natuurlijk, maar het is uiteraard wel zaak dat dat zo blijft. U ervaart scholen en winkels als voldoende nabij. Het overgrote deel van u is tevreden met de zorg- en sportvoorzieningen. Ook ervaart u de relatie met de gemeente en haar dienstverlening als overwegend positief. De dorpen Souburg en Ritthem scoren hoog in positieve zin wanneer je naar het geheel van Vlissingen kijkt. Dat is voor ons geen verrassing natuurlijk, immers het is goed wonen in de dorpen. Niet voor niets worden er in Souburg Noord woningen verkocht met als slogan “Dorps wonen, stads genieten”. Wij begrijpen dat maar al te goed.

In het voorjaar van 2021 stelden wij middels een eigen enquête onder onze leden, ondernemers en (bestuurders van) verenigingen vragen over tal van onderwerpen. Ook daaruit komt een positief beeld naar voren. Ruim driekwart van de geënquêteerden woont al langer dan vijftien jaar in zijn of haar dorp. U bent dus behoorlijk honkvast. Het zegt uiteraard ook iets over onze dorpen: u voelt zich er thuis. U geeft aan dat er sprake is van grote sociale samenhang en een verenigingsleven dat de identiteit van het dorp mede bepaalt. Nieuwkomers geven aan dat zij het niet lastig vonden om in het dorp te integreren.

Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten. Terugkerende zaken die dan te noemen zijn betreffen vaak de verkeersveiligheid, parkeerdruk, met name in de oude kern en soms ook overlast gevende situaties. Toch liet onze eigen enquête ook wel iets opvallends zien als het over overlast gaat. De overgrote meerderheid van de geënquêteerden voelt zich veilig ondanks dat er wel eens of regelmatig sprake is van overlast. Dertig procent geeft bovendien aan dat men geen overlast ondervindt. Daar staat echter tegenover dat u graag meer handhavers zou willen zien. In de afgelopen vier jaar zijn er meer buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) bijgekomen. Onze uitdrukkelijke wens is dat er twee worden ingezet voor Souburg en Ritthem, conform het concept wijkagent. De BOA's kennen dan de dorpen en leren ook onze inwoners kennen. Onze ondernemers denken overigens anders over overlast: zij ervaren die wel degelijk. Het betreft dan vooral (kleine) vernielingen.

Ook het feit dat de wijkagent veel wordt ingezet voor andere zaken dan dorpse zaken baart ons zorgen. Wij beseffen maar al te goed dat de inzet in grote steden met veel problematiek de inzet van politie rechtvaardigt. Feit is wel dat er wat Partij Souburg-Ritthem betreft wel grenzen zijn. Immers de wijkagent is juist zo belangrijk om signalen op te pikken van de maatschappij: van overlast, huiselijk geweld tot radicalisering. Dat zijn onderwerpen waarvan de politie zelf aangeeft dat juist dan de aanwezigheid van een wijkagent van grote meerwaarde is. Inzet voor andere zaken dan in de wijken heeft een negatief effect op de leefbaarheid. Reden om hierover steeds aan de bel te trekken, ook al beseffen wij dat de politie flink onder druk staat en onder vaak moeilijke omstandigheden veel werk verzet.

In Souburg bruist het, de bouw van nieuwe woningen in Souburg Noord, de herinrichting van straten zoals de Middelburgsestraat gecombineerd met de aanpak van het riool en de bouw van zorgcomplexen aan de Kromwegesingel en de Molenweg laten zien dat we niet stilstaan.

Daar komt in de komende periode dan de realisatie van een gezondheidscentrum bij, de twee nieuwe scholen en niet te vergeten de bouw van het woonzorgcomplex van WVO Zorg aan het Oranjeplein. Tot slot zal de bouw van Residentie De Karolingenburght aan de Vlissingestraat het aanzien van het dorp versterken.

Onze ondernemers slagen er iedere keer weer in om het winkelgebied Kanaalstraat, Paspootstraat, Oranjeplein aantrekkelijk te houden. De diversiteit in het aanbod is groot: nagenoeg alles kun je gewoon in ons dorp kopen. Ook voor dienstverlening hoef je niet uit te wijken naar buiten het dorp. In samenwerking met onze ondernemers zullen we ernaar streven dat onze dorpen op alle plekken toegankelijk worden voor mindervaliden.

Natuurlijk zijn er ook aandachtspunten. Op de locatie van de Zoute Viever en de tijdelijke scholen wordt gezocht naar een nieuwe invulling wanneer de nieuwbouw gereed is. Als Partij Souburg-Ritthem zullen wij natuurlijk toezien op een voor het dorp passende nieuwe invulling.

Een belangrijk punt vinden wij als Partij Souburg-Ritthem het realiseren van meer speelplaatsen voor (kleine) kinderen.

Tot slot nog de Karolingische Burg. De herinrichting ervan moet wat ons betreft de komende tijd vorm krijgen. Veel inwoners vinden dit een belangrijk punt voor het dorp. Partij Souburg-Ritthem wil ideeën hiervoor verzamelen en vervolgens een plan voor de herinrichting aanbieden aan het gemeentebestuur.

Ritthem

Ritthem heeft Meer! Voor Ritthem is het zoeken naar evenwicht tussen de huidige situatie en de gewenste ontwikkelingen. Uit de gesprekken met de dorpsraad weten we dat de wens er is om beperkt nieuwe woningen te bouwen. Reden is, dat met name de jongeren die in het dorp zijn opgegroeid en er willen blijven, die mogelijkheid nagenoeg niet hebben. De gerealiseerde lintbebouwing is natuurlijk prima, maar het was wel bouwen in het duurdere segment. Er is hard gewerkt aan planontwikkeling op de locatie van de voormalige school Rietheim. Wij zullen waar mogelijk deze ontwikkeling stimuleren. Daarnaast is er vervangende nieuwbouw aan de Lambrechtsenstraat gerealiseerd. Nieuw is het plan om midden in de dorpskern een aantal woningen te bouwen. De initiatiefnemer heeft zijn oude plannen nieuw leven ingeblazen en opnieuw ingediend bij de gemeente, die daar overigens positief tegenover staat. Zo hopen wij dat 'het spruitenveld' de komende jaren wordt getransformeerd tot een woonlocatie waar het goed toeven is. Het is zoeken naar de balans tussen meer woningen bouwen in Ritthem en het behouden van het dorps karakter. Uit onze enquête lezen we voor beide voor- en tegenstanders.

Nu de kazerne er niet komt, is er gezocht naar een nieuwe invulling van het terrein dat daarvoor was gereserveerd. Die is gevonden in de vorm van een stadslandgoed. Het daarin in te bedden Justitieel Complex Vlissingen genereert als het eenmaal operationeel is vanaf 2026/2027 ongeveer vijfhonderd arbeidsplaatsen. Een mooie impuls op het gebied van werkgelegenheid dus.

Daar staat tegenover dat wij de bezorgdheid die een aantal inwoners heeft over de komst van deze gevangenis annex rechtbank goed kunnen begrijpen. De inbedding van dit complex in het stadslandgoed is een absolute voorwaarde voor Partij Souburg-Ritthem. Nu deze kans zich voordoet is het een mooie gelegenheid om dit gebied te vergroenen en ervoor te zorgen dat het dorp Ritthem zijn landelijk karakter behoudt. De groene long tussen de Buitenhaven en Ritthem biedt kansen voor rust, recreatie en living labs op het gebied van voedsel, water en energie gekoppeld aan de onderwijsinstellingen.

Uit onze enquête blijkt dat u de rust en ruimte, de natuurlijke omgeving en de fietsmogelijkheden waardeert. Windmolens en zonneparken in weilanden waardeert u minder. Als Partij Souburg-Ritthem zien wij meer in wind op zee. Zonnepanelen horen op daken (bijvoorbeeld van de bedrijven in het Sloegebied) en niet in weilanden. Naast wat u waardeert is er vooral sprake van ergernis als het gaat om zwerfafval in het buitengebied. Partij Souburg-Ritthem is dan ook blij dat er nu ook statiegeld zit op kleine verpakkingen. Dit zal zeker bijdragen aan het verminderen van zwerfafval. In het kader van afval vinden wij trouwens ook, dat het weg kunnen brengen van ons eigen afval naar de milieustraat gratis moet blijven.

De coronapandemie is niet onopgemerkt voorbijgegaan aan klein theater De Verwachting. De eigenaren hebben moeten besluiten om hun pand te koop te zetten. Gelukkig is met behulp van Stichting Ons Dorpsleven Ritthem een initiatiefnemer gevonden die het theater heeft gekocht en bovendien hebben de voormalig eigenaren aangegeven de theaterprogrammering te willen voortzetten. Een mooi voorbeeld van sociale cohesie in het dorp. Daar ontbreekt het overigens toch niet aan getuige de activiteiten zoals het ringrijden, trekkertrek en het organiseren van festiviteiten voor koningsdag. Saamhorigheid en het nemen van initiatief, zoals bijvoorbeeld concerten van ONDA Ritthem in de historische kerk, maar ook de inzet van KV Atlas, zijn kenmerkend voor het karakter van de dorpsbewoners.

Groot Abeele

Voor Groot Abeele is het van belang dat er maatregelen worden genomen om het sluipverkeer tegen te gaan. De overlast die wordt veroorzaakt door – met name – onze eigen inwoners die met de auto richting Middelburg rijden is fors. Een extra reden om hiertegen maatregelen te nemen is de veiligheid van de vele fietsers die van deze route gebruik maken.

Voor Groot-Abeele is het verder van belang dat het nog resterende open gebied tussen de gemeenten Vlissingen en Middelburg behouden blijft. In 2009 is in een bestuurlijk convenant tussen de Provincie Zeeland en de gemeenten Middelburg en Vlissingen de zogenaamde geleedingszone vastgelegd. Uitgangspunt is om beide steden een stadsrand te geven, die de overgang vormt tussen de stedelijke bebouwing en het landschap. Deze geleedingszone moet wat Partij Souburg-Ritthem betreft absoluut in stand blijven.

Vlissingen

De stad Vlissingen bruist weer als de branding! Dat is o.a. te zien in het Scheldekwartier. De bouw van de compleet nieuwe Scheldewijk, is de invulling van het hart van de stad. Daar waar vroeger de scheepswerf het kloppend hart van de stad was, zijn dat straks de woningen midden in het centrum. Met de bouw van woningen en het aanleggen van een nieuwe jachthaven in Het Dok, brengen we de verbinding tot stand tussen wonen aan het water en studeren op de Kenniswerf. Wonen, studeren en werken wordt daar nadrukkelijk bij elkaar gebracht. De binnenhavens ontwikkelen zich tot woon-, studeer-, werk- en recreatiegebied. Daarmee zet Vlissingen zich nadrukkelijk op de kaart.

De invulling van de plek van voormalig hotel Britannia met een vijfsterrenhotel en het inmiddels vastgestelde streefbeeld voor het Nollebos en het Westduinpark bieden kansen om van Vlissingen veel meer een recreatiestad te maken. Niet voor niets heeft Vlissingen het enige zuiderstrand van Nederland en bovendien ook nog eens een van de meest toegankelijke voor mindervaliden.

Op weg naar 2026

In dit verkiezingsprogramma nemen wij u mee in onze denkrichting voor de komende jaren. Partij Souburg-Ritthem is een partij die opkomt voor de belangen van de dorpen. Dat is de kern van ons bestaansrecht. Uiteraard nemen wij ook onze verantwoordelijkheid als het gaat om ontwikkelingen binnen de gemeente Vlissingen als geheel. Dat is ook logisch als je deelneemt aan het stadsbestuur.

Ook in de komende periode zullen we last blijven houden van een gebrek aan financiële middelen. Dat neemt niet weg dat we na jarenlange bezuinigingen uit het dal kruipen. Dat gaat langzaam, maar wel gestaag. Partij Souburg-Ritthem vindt dat de leefbaarheid niet in het geding mag komen. Zo vinden wij de aanwezigheid van sportvoorzieningen en winkels een belangrijke voorwaarde voor het behoud van leefbaarheid in de dorpen, evenals een ontmoetingsplek voor jong en oud.

Economie

In ons vorige verkiezingsprogramma schreven wij dat de crisis voorbij is. Inmiddels hebben we te maken (gehad) met een wereldwijde pandemie. Het moet nog blijken wat daarvan de economische- en sociaal-maatschappelijke effecten op de (middel)lange termijn zijn. Al lijkt het er nu op dat de gevolgen meevallen.

Als Partij Souburg-Ritthem zijn wij overigens positief over de ontwikkelingen en de kansen voor onze gemeente en de regio. Niet in de laatste plaats door het compensatiepakket "Wind in de zeilen" dat in de plaats is gekomen van de marinierskazerne. De oprichting van het Delta Kenniscentrum waarbij de hele onderwijsketen van mbo tot wo wordt verbonden is essentieel voor de kenniseconomie die wij zijn.

Daarom willen wij graag dat onze jongeren die kennis hier kunnen vergaren en vooral ook in de praktijk kunnen brengen. Daarnaast moet een dergelijk topkennisinstituut ook studenten van buiten de regio naar Zeeland brengen. Studenten die willen studeren op de thema's voedsel, water en energie komen hier extra aan hun trekken.

Het Justitieel Complex Vlissingen genereert werkgelegenheid voor vijfhonderd mensen. Het "Kenniscentrum" voor ondermijnende criminaliteit aan het Bellamypark heeft als ambitie zich te willen ontwikkelen tot de wereldtop op dit gebied. Dat is mooi, maar de noodzaak voor het oprichten van een dergelijk kenniscentrum zegt ook iets over de ontwikkeling die onze maatschappij doormaakt. Invloed van criminele organisaties is voelbaar en dient met man en macht te worden bestreden.

Ons grensoverschrijdend havenbedrijf North Sea Port is een echte banenmotor gebleken. De verwachtingen bij de start van de fusie zijn inmiddels al overtroffen. De groei is uiteraard getemperd door de coronapandemie, maar nog steeds aanzienlijk. Met het strategisch plan 'Connect 2025' zet North Sea Port voortvarend in op de ontwikkeling als Europese haven. Faciliteren en meewerken aan een goed vestigingsklimaat zijn belangrijke taken van het havenbedrijf.

In de industrie vindt bijna 14% van de Zeeuwen werk. Met het wegvallen van Thermphos en eerder Pechiney gingen jaren geleden veel arbeidsplaatsen verloren. Het is verstandig om de industrie een goede positie te geven om mee te gaan in de (klimaat)ontwikkelingen. Daarvoor is inzet op waterstof nodig, maar ook de aanpak van het CO2 probleem. Het aanlanden in Zeeland van elektriciteit die is opgewekt door de windmolenparken op zee is noodzakelijk voor de elektrificatie van de industrie in Zeeland en daarmee voor haar (groene) toekomst.

Ruim 14% van de Zeeuwen heeft werk in de gezondheids- en welzijnssector. Daarmee is het een belangrijke bedrijfstak, die in de komende jaren alleen maar zal groeien. Dat heeft o.a. te maken met de nog tot 2040 doorlopende vergrijzing. Het toekomstbestendig maken van deze sector voor Zeeland is een regelrechte uitdaging. De handschoen is opgepakt door de Zeeuwse Zorgcoalitie, die zich richt op drie speerpunten: acute zorg, zorg voor senioren en het oplossen van tekorten aan zorgprofessionals (www.zeeuwsezorgcoalitie.nl). De uitdaging is overigens enorm. Er moet gekeken worden hoe wij de (gezondheids)zorg in Zeeland kunnen waarborgen. Met een al maar toenemende vraag is inzetten op preventie meer dan noodzakelijk. Een voorbeeld hiervan is het al vroeg op een bewuste manier leren omgaan met geld om schuldenproblematiek in de toekomst te voorkomen. Dat zal wat ons betreft al op de basisschool kunnen beginnen.

In cultuur, sport en recreatie vindt slechts 1,4% van de Zeeuwen werk. Gelet op de kansen voor de toeristische sector is dat weinig. Al moet daarbij worden opgemerkt dat voor de gemeente Vlissingen de toeristische sector zeker nog groeikansen heeft. Belangrijke opmerking hierbij is wel dat in de horeca 6,9% werkzaam is. Dat is het hoogste percentage van alle regio's in ons land (ter vergelijking: Nederland gemiddeld 3,9%). De hiervoor genoemde percentages zijn van het CBS (uit 2018).

Partij Souburg-Ritthem juicht de grensoverschrijdende samenwerking in het NOVI-gebied North Sea Port District zeer toe. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland.

Het is gebleken dat de aandacht vanuit Den Haag voor onze regio soms minder was dan die vanuit Vlaanderen. Met de aandacht die we kregen door het compensatiepakket “Wind in de zeilen” is het beeld in Den Haag over ons overigens wel aan het veranderen in positieve zin. Dat blijft wel investering van ons vergen in die relatie. De lobby kan beter. Daarin zullen de Zeeuwse overheden, verenigd in het overlegorgaan OZO (Overleg Zeeuwse Overheden) elkaar toch nog beter moeten zien te vinden. Daarbij is het elkaar meer gunnen een noodzakelijke voorwaarde.

In Souburg zijn de winkelpanden na een periode waarin het wat minder ging weer nagenoeg allemaal gevuld. De actieve ondernemersvereniging (Actief Ondernemend Souburg) is er eentje om te koesteren. Zij heeft oog voor een winkelbestand dat aansluit bij de wensen en behoeften van de inwoners.

Voor het centrum van Vlissingen zijn we voorstander van het behouden van het kernwinkelgebied, afgestemd op de vraag en de realiteit van het hedendaagse winkelen.

Onderwijs

De Zeeuwse arbeidsmarkt verschaalt. Landelijk gezien bungelt Zeeland bovendien onderaan qua werkgelegenheid. Het behouden en versterken van onze onderwijsinstellingen zien wij als noodzakelijk voor het behouden van en het kunnen aantrekken van voldoende arbeidskrachten. Een doorlopende lijn van mbo, hbo naar wo-onderwijs wordt inmiddels vormgegeven door het ontwikkelen van het Delta Kenniscentrum. Een hoogwaardig topinstituut met steun van o.a. de universiteiten van Utrecht en Wageningen. Onze HZ en Scalda behoren tot de grondleggers. Dit instituut zal zich richten op de sectoren voedsel, water en energie. Alle drie essentieel voor Zeeland. De koppeling met Impuls en DockWize is van groot belang want jonge mensen met briljante ideeën moeten ook de kans krijgen om te starten. Daarin kunnen Impuls (financieel en qua advies) en DockWize (als broedplaats voor innovatieve ideeën) een grote rol in spelen.

Van groot belang vinden wij ook de mbo-opleidingen op het gebied van zorg en techniek voor het opleiden van jongeren die gaan werken in de beroepen waar wij straks een tekort aan hebben, zoals zorgverleners, loodgieters, elektriciens en bijvoorbeeld onderhoudstechnici (voor de windmolenparken).

De gemeente Vlissingen is samen met Middelburg drager van het mbo, hbo en wo voor heel Zeeland. PSR zet zich in om deze te verstevigen en te behouden.

Wonen

De ontwikkelingen op het gebied van de woningbouw krijgen vaart. Inmiddels is er veel gerealiseerd in het Scheldekwartier, met als voorbeeld hiervan de seniorenhuisvesting in de Zwarte Plaatwerkerij. Voor West-Souburg zijn er de ontwikkelingen op Claverveld en voor Oost-Souburg is dat Souburg-Noord. Bouwen van levensloopwoningen heeft zich voor Souburg bewezen. Het blijft verstandig om te streven naar meer evenwicht in de sociaaleconomische structuur van de gemeente. Dus meer woningbouw in het midden en hogere segment moet hier het doel zijn.

Bouwen specifiek voor jongeren is niet eenvoudig gelet op de huidige wetgeving. We zullen het daarom moeten zoeken in creatieve oplossingen zoals het herbestemmen van bijvoorbeeld leegstaande gebouwen specifiek voor jongeren en studenten (mogelijk juist in combinatie met seniorenhuisvesting). Ook wij als Partij Souburg-Ritthem zullen ons regionaal en landelijk hard moeten maken voor het aanpassen van de huidige wetgeving die de woningmarkt verstoort.

Partij Souburg-Ritthem ziet de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs als een kans voor de regio. De komst van het Delta Kenniscentrum zal een aanjager zijn voor de komst van nieuwe studenten. Daarvoor is het natuurlijk noodzakelijk dat er goede studentenhuisvesting beschikbaar is. Het vinden van een goede plek in de dorpen is lastig, dat bleek ook al het geval bij het zoeken naar locaties voor de nieuwe scholen. Partij Souburg-Ritthem is van mening dat er op een creatieve manier naar huisvesting moet worden gezocht. Dit kan bijvoorbeeld door de variant van arbeidsmigrantenhuisvesting, maar dan voor studenten op een campus op een locatie in de buurt van de Hogeschool Zeeland.

Zorg

De decentralisaties in het sociaal domein hebben ervoor gezorgd dat Vlissingen opnieuw een artikel 12-gemeente werd. De eerste fase sloten wij af met een eindrapport en de afspraak om de sanering van de negatieve algemene reserve voort te zetten. Dat proces loopt tot in 2029. Voor het sociaal domein, zeg maar voor werk- en inkomen, Wmo en Jeugdhulp, is nog geen eindrapport beschikbaar. Wel is de afspraak gemaakt dat de gemeente Vlissingen gaat zorgen dat haar ondersteuningsinfrastructuur toekomstbestendig gemaakt moet worden. Onze inwoners moeten op een eenduidige wijze goede toegang tot hulp hebben indien dit nodig is. Zo zullen buurtteams worden gekoppeld aan de drie gezondheidscentra die worden ontwikkeld met geld dat is ontvangen uit het compensatiepakket "Wind in de Zeilen". Een van die centra komt wat Partij Souburg-Ritthem betreft in Souburg. De huisartsen nemen daarbij het initiatief voor het zoeken naar een geschikte locatie. Uit onze enquête blijkt overigens een sterke voorkeur voor de locatie van de huidige Zoute Viever. Een kans daarbij is wellicht dat het consultatiebureau ook weer in Souburg terugkeert. Partij Souburg-Ritthem zal dit zeker toejuichen.

In financieel opzicht hebben de decentralisaties voor Vlissingen slecht uitgekapt. Er zijn grote tekorten, die moeten worden aangepakt. Dat is een regelrechte uitdaging want inwoners die zorg nodig hebben krijgen die ook, ongeacht of er nu wel of geen geld beschikbaar is. Er zal meer moeten worden gestuurd op zelfredzaamheid en het meer nadrukkelijk een beroep doen op familie, vrienden, kennissen en vrijwilligers. Partij Souburg-Ritthem steunt bovendien het concept Positieve Gezondheid (van Machteld Huber). Hierbij kijken we niet wat iemand niet meer kan, maar juist op diverse leefgebieden naar wat iemand juist (nog) wel kan.

De inzet op aanwezig zijn in de wijken door de inzet van buurtteams is, in de ogen van Partij Souburg-Ritthem, een goede stap op weg naar een zorginfrastructuur die echt ondersteunend is voor onze inwoners, wanneer dat echt nodig is.

Van belang is nog wel om te melden dat het extra geld dat het Rijk beschikbaar stelt voor de jeugdhulp nauwelijks voldoende is om daarmee de tekorten op te vangen. Er is dus geen extra geld beschikbaar om te investeren. Wel is landelijk afgesproken dat de in 2021 op te stellen hervormingsagenda/ontwikkelagenda moet leiden tot achthonderd miljoen euro aan bezuinigingen in 2028. Partij Souburg-Ritthem vindt dit onverstandig: niet nu al een bezuinigingsdoelstelling toevoegen. Dat is echt een ezel stoot zich in 't gemeen geen tweemaal aan dezelfde steen. Eerst de kern aanpakken: goede wetgeving als basis. Vraagstukken zoals hoe ver reikt de Jeugdwet, komen daarbij aan de orde. Ook de jeugdbescherming gaat op de schop in deze periode.

De bij de start van de decentralisaties ingezette Walcherse samenwerking is helaas gestrand op politieke verschillen van inzicht tussen de drie gemeenten. Sinds januari 2020 is de toegang tot hulp lokaal geregeld in Vlissingen. Dat pakt tot nu toe goed uit, de klanttevredenheid scoort goed.

Mantelzorgers en vrijwilligers verdienen uiteraard blijvend onze aandacht. Zij maken het vaak mogelijk dat mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

Voor senioren is het belangrijk dat naast de digitale communicatiemiddelen ook telefonisch contact met overheidsinstanties en maatschappelijke organisaties mogelijk blijft. De senioren verdienen nadrukkelijk onze aandacht. Verankering hiervan in het gemeentelijk beleid is wat ons betreft noodzakelijk.

Bovenstaande neemt niet weg dat ook onze jongste inwoners goed hun weg moeten zien te vinden naar volwassenheid. Zij verdienen onze steun. Beschikbaarheid van voor- en naschoolse opvang, preventieactiviteiten zoals "Kwetsbaar Online" en in het kader van alcohol- en drugspreventie het programma "Laat ze niet (ver)zuipen" zijn hier voorbeelden van.

Partij Souburg-Ritthem waardeert de rol van de adviesraden op het gebied van zorg, welzijn en participatie. Het is van belang om het College te voorzien van adviezen die rechtstreeks voortkomen uit de praktijk.

Openbare orde en veiligheid

Leefbaarheid is ook het gevoel van veiligheid. De roep om handhaving klinkt steeds duidelijker. Wij vinden dat minimaal twee wijkagenten zichtbaar aanwezig moeten zijn in Souburg en Ritthem. Gezien het feit dat een kwart van de inwoners in Souburg en Ritthem woont voldoet dit ook aan de landelijke norm. Ook de inzet van BOA's in de dorpen is meer dan noodzakelijk. Partij Souburg-Ritthem wil ten minste twee (liefst vaste) BOA's in de dorpen, zodat ze herkenbaar en aanspreekbaar zijn. Dit stond ook al in ons vorige programma: wij vinden dat nog steeds belangrijk.

Het gevoel veilig te zijn in je eigen omgeving is voor onze inwoners erg belangrijk. Regelmatig krijgt Partij Souburg-Ritthem vragen en opmerkingen over de – beperkte – aanwezigheid en zichtbaarheid van de politie en de handhavers in onze gemeente. Partij Souburg-Ritthem blijft ook de komende periode strijden voor de wijkagenten die in onze dorpen zichtbaar aanwezig moeten zijn. Ook onze handhavers moeten meer op straat gezien worden. Daarnaast is Partij Souburg-Ritthem voorstander van een regelmatig spreekuur van handhavers en wijkagenten op de dorpen.

Binnenkort wordt door de Regionale Eenheid Zeeland - West-Brabant de zogeheten "Leer- en Ontwikkelplek" (LOP's) voor agenten in opleiding in onze gemeente georganiseerd. Partij Souburg-Ritthem is er groot voorstander van, dat de agenten in opleiding hun stage regelmatig in onze dorpen zullen uitoefenen. We hopen dat de beginnende agenten tijdens hun opleiding een goede binding met onze gemeente krijgen, zodat ze hun werkcarrière in Vlissingen willen voortzetten.

Wat Partij Souburg-Ritthem betreft wordt illegale bewoning en overlast bij en op volkstuintencomplexen aangepakt en opgelost. Geen gedogen, maar aanpakken! Dat dit een proces is dat tijd kost begrijpen wij, zeker omdat er op dit terrein al heel lang weinig of geen handhaving heeft plaatsgevonden. Het herstel kost tijd al was het maar omdat je niet wil verzanden in langdurige juridische procedures.

Voor Partij Souburg-Ritthem geldt dat snel ingrijpen beter is dan langdurig gedogen. Het verleden heeft laten zien dat dit averechts werkt.

De brandweezorg moet minimaal op het huidige peil gehandhaafd blijven.

Milieu

Het hergebruik van afvalstromen wordt steeds belangrijker. Sterker nog, wij gaan van recyclen nu richting een circulaire economie. Was in het eerste geval het hergebruik van grote delen van ons afval nog het doel, in een circulaire economie wordt al het afval hergebruikt. Het scheiden gaat steeds meer een hoofdrol spelen om de ambitie tot verlaging van de hoeveelheid afval te kunnen realiseren. Dat we met afsluitbare afvalcontainers moeten werken is helaas een noodzakelijk kwaad. Afvaltoerisme zowel privé als zakelijk is daar de oorzaak van. Minder afval verbranden is èn goedkoper èn beter voor het milieu. Waardevolle grondstoffen mogen niet verloren gaan, we moeten ze beter leren hergebruiken. Een gezamenlijke taak voor gemeente en inwoners. Dat kinderen het belang hiervan al op jonge leeftijd leren inzien vinden wij belangrijk.

Partij Souburg-Ritthem is van mening dat het klaslokaal een ideale omgeving is om deze verantwoordelijke taak te leren. Afvaaleducatie op scholen is daarom alleen al een goed begin.

Klimaat

Nederland heeft het klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Het kabinet heeft als doel gesteld dat wij in 2030 in Nederland bijna de helft (49%) minder broeikasgassen uitstoten dan dat we in 1990 deden. Het “Klimaatakkoord van Parijs” gaat over de maatregelen die we de komende jaren nemen om dit doel te halen. Om die doelstelling te halen wordt o.a. ingezet op energie uit zon en wind. Daarnaast zijn wij van mening dat omschakelen op waterstofgas de voorkeur verdient boven elektrisch. Dat betekent dat nieuwbouwwoningen voorzien worden van een (waterstof) gasleiding zodat onze inwoners de keuze zelf kunnen maken. Parkeerplaatsen en terreinen zullen voorzien worden van grasstenen om waterafvoer te bevorderen. Partij Souburg-Ritthem is van mening dat zonnepanelen vooral op daken moeten worden gelegd en niet in weilanden, bovendien zijn wij voorstander van wind op zee in plaats van het plaatsen van nog meer windmolens op het land. Uiteraard moet je zuinig zijn op onze planeet, maar maatregelen moeten wel proportioneel en betaalbaar zijn. Zoals het kabinet zelf altijd al zegt: ‘haalbaar en betaalbaar’. Wel zullen we goed kijken in hoeverre we (Europese) subsidies kunnen benutten.

Cultuur

De bezuinigingen brachten in de cultuursector nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand. Cultureel ondernemerschap is niet weg te denken in onze gemeente. Souburg Cultureel bijvoorbeeld laat al jaren zien dat zij zonder al te veel gemeentelijke hulp mooie dingen kan organiseren. Diverse culturele instellingen worden door de gemeente Vlissingen ondersteund en dat vindt Partij Souburg-Ritthem een goede zaak. Wel dient de verdeling evenwichtig over de gemeente plaats te vinden.

Partij Souburg-Ritthem heeft aandacht voor het cultureel en historisch erfgoed door het in stand laten houden van de in onze dorpen aanwezige monumenten, karakteristieke panden, plekken van landschappelijke waarde en beeldbepalende dorpsgezichten. Samen met de inwoners en verenigingen zorgen wij ervoor dat ons historisch erfgoed niet verloren gaat.

Verenigingen zorgen voor leefbaarheid van de kernen en moeten waar mogelijk ondersteund worden. Deze ondersteuning moet transparant zijn. Daar waar de financiële situatie van de gemeente zich herstelt, zijn we voorstander van een meer regulier subsidieprogramma.

De Bibliotheek heeft een belangrijke sociale rol in onze gemeente. Het sluiten van de Souburgse bibliotheek is nog steeds een pijnlijke kwestie. Lezen vinden wij als Partij Souburg-Ritthem van groot belang voor jong en oud. Daarom vinden wij dat de huidige vestiging van de Bibliotheek in Vlissingen en de Biblioservicebus in Oost-Souburg behouden moeten blijven.

Sport

Iedereen die wil en kan moet in onze gemeente kunnen sporten en bewegen. Onze talrijke sportverenigingen zorgen voor verbinding in de dorpen, daarom moet sporten in je eigen dorp mogelijk blijven. Hierdoor vormt zich een natuurlijk (sociaal) netwerk waar we trots op zijn. Initiatieven op het gebied van sportaccommodaties van sportverenigingen en ondernemers onderzoeken wij op inpasbaarheid binnen het accommodatiebeleid. Wij hebben de afgelopen jaren gemerkt dat er veel meer in de openbare ruimte en in het buitengebied gesport wordt. Partij Souburg-Ritthem wil een gezonde leefstijl behouden en versterken. Wij vinden dat deelnemen aan sport voor al onze inwoners betaalbaar moet blijven.

Zwemmen is een vaardigheid die elk mens moet beheersen. Uit het oogpunt van veiligheid vindt de PSR het behalen van één of meerdere zwemdiploma's onmisbaar, daarom willen wij alle kinderen van groep vijf de kans geven een zwemdiploma te behalen. Wij hebben de afgelopen jaren gemerkt dat er veel meer in de openbare ruimte en in het buitengebied gesport wordt.

Toerisme en recreatie

In de media wordt Vlissingen de parel aan de Zeeuwse kust genoemd. Een unieke gemeente met veel bijzondere parels voor cultuurproevers, wandelaars, strandliefhebbers, maar ook voor mensen die de rust opzoeken.

Partij Souburg-Ritthem is van mening dat bijv. Fort Rammekens in Ritthem en de Karolingische Burg in Oost-Souburg meer aandacht zouden mogen krijgen. Evenals de dorpen zelf. Want in Ritthem en Oost- en West-Souburg, op de grens van land en water, vinden de toeristen een paar andere bijzondere pareltjes: namelijk Zeeuwse tradities, rust en ruimte.

Toerisme en recreatie zorgt voor extra inkomsten en werkgelegenheid, maar ook voor een ander woon-, werk- en leefklimaat. Leefbaarheid is voor onze inwoners erg belangrijk. Gelukkig is dit thema aan de "Toeristische Visie Vlissingen 2030" (Stedelijk toerisme op de grens van land en water) alsnog toegevoegd.

Partij Souburg-Ritthem wil dat een goede balans tussen wonen, werken en het recreëren voor onze inwoners gewaarborgd blijft door dit naar een passend beleid te vertalen. We hopen samen met de inwoners de toeristen te mogen omarmen.

Bij het geven van meer bekendheid aan bestaande wandelroutes en de aanleg van nieuwe (fiets) routes rondom onze dorpen krijgen de inwoners en toeristen een laagdrempelige mogelijkheid om te bewegen en te recreëren.

(Overige) standpunten

Hierna volgt een opsomming van een aantal standpunten die hiervoor nog niet specifiek zijn genoemd:

- Souburg en Ritthem plukken de vruchten van hun ligging tussen Middelburg en Vlissingen. Wij zien echter dat er veel 'strijd' is tussen beide steden. Wij zien dit met lede ogen aan. Waren wij in het verleden nog voorstander van samenwerking, nu zien wij meer in één gemeente Walcheren;
- Uiteraard vangen wij echte vluchtelingen op, maar kleinschalig. Vanaf het begin hebben wij het standpunt ingenomen dat spreiding van opvang binnen heel Zeeland (Nederland) moet plaatsvinden;
- Behouden van De Kwikstaart als (gemeentelijke) (welzijns)accommodatie voor activiteiten van diverse aard;
- Een van de nieuw te bouwen multifunctionele ruimtes dient in Oost-Souburg te komen;
- Arbeidsmigrantenhuisvesting is ook een manier om woonoverlast in wijken tegen te gaan. Wat ons betreft dient dat (hooguit) kleinschalig plaatst te vinden, zeker in de dorpen;
- PSR wil het burgercommissielid weer invoeren (Toegang tot commissie zonder dat je op de lijst staat).

Wensenlijstje

Partij Souburg-Ritthem is zich terdege bewust van de situatie van de gemeente Vlissingen, reden om hierna een wensenlijstje op te nemen voor het moment waarop er weer financiële ruimte is:

- Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte weer op een hoger niveau brengen;
- Een tunnel ter vervanging van de huidige brug over het kanaal aan het eind van de A58 willen wij op de MIRT agenda plaatsen: (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport);
- Belastingen voor ondernemers daar waar mogelijk omlaag;
- Schoolzwemmen weer mogelijk maken;
- Afschaffen van de hondenbelasting voor de 1^e hond, voor de 2^e hond het hogere tarief handhaven;

Tot slot

Partij Souburg-Ritthem is al vele jaren verzekerd van uw steun en vertrouwen. Wij waarderen dit zeer. De bestuursverantwoordelijkheid in het college van Burgemeester en Wethouders zetten wij graag voort vanuit de optiek dat bestuurlijke stabiliteit goed is voor u als inwoner van onze gemeente.